

GEORG BRANDES
TALER

K

KØBENHAVNS KOMMUNES
BIBLIOTEKER
FAGSALG 6
Kultorvet 2
1175 København K
TEL. 33 93 60 60

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXX

Jeg vilde indstændigt bede Dem ikke lade denne Antiskandinavisme faa Raaderum i Deres Sind. Skal vi aandeligt lægge et anseeligt Lod i den europæiske Vægtskaal, saa kan det kun ske i Fællesskab, ved at holde sammen, ved at bære over med hinanden, forstaa hinanden, fremme og udvikle hverandre. Men Sverig er den eneste nordiske Magt, der i nyere Tider udvortes har grebet ind i Verdenshistorien; det er den største Magt og den rigeste, den hvis Ord har fuldest Klang, som dens Sprog har det.

Tale i Helsingfors.

(Maj 1908.)

Dette Land har for Folk af min Art en lidt nedslaaende Egenskab, den, at jeg i Grunden ikke tør opholde mig her mere end tre Dage, og en ypperlig Egenskab, den, at det er mig strengt forbudt at gifte mig her. Ellers var Fristelsen altfor stor. Lykkeligvis er det mig ikke forment at beundre Damerne. Og naar jeg ser mig om i den her forsamlede Kreds, saa føler jeg i mig det Foraar, der ikke hersker paa Deres Gader.

Naar Finner og Danske træffer sammen udenfor Norden, er i Reglen Alt, hvad der udvortes og politisk skiller dem, glemt. Den udmærkede Maler Axel Gallén og jeg traf i Marts 1907 uformodet hinanden i Budapest hos Museets Direktør, Hr. von Teray, og det vakte denne grundigt dannede og kundskabsrige Mands højeste Forbauselse, at vi, der dog ikke kom fra Nabolande, betragtede og behandlede hinanden ganske som Landsmænd. Gallén regner sig til det fennomane Parti. Men den Omstændighed, at han har Svensk saa vel som Finsk til sit Modersmaal og altsaa kan tale med enhver Skandinav uden at nogen af Parterne behøver at oversætte, gør at en Dansk under Samkvem med ham befinder sig paa hjemlig Grund.

Intet er jo naturligere, end at Finnernes store Flertal elsker og dyrker det finske Sprog. Men ved at gaa op deri afbryder de Broer, som fører ud til Europas Kultur. Og bl. a. for vor Skyld, som staar paa den skandinaviske Kulturs Grund, burde de ikke trænge det svenske Sprog tilbage. Vi kan jo daarligt undvære det store Tilskud fra Finland. Selv om Finnerne kunde undvære den lette og nemme Adgang til den skandinaviske Dannelse, som det svenske Sprog giver dem, vilde Tilstopning af en saadan Kulturkilde virke udtørrende og

svækkende, desuden let føre til en aandelig Afhængighed af den store Nabo i Syd, hvad der blot kunde forøge hans nationale Overmagt.

Jeg glæder mig af hele mit Hjerte hver Gang en god finsk Bog, skrevet i et Sprog, jeg kan forstaa, ligger paa mit Bord. Det rører mig, naar Juhani Aho skænker mig sine talentfulde og fædrelands-kærlige Bøger eller naar unge Digttere som Bertel Gripenberg og Hjalmar Procopé sender mig deres skønne, formfaste Digte. Det er mig en Ære, naar aandfulde Lærde som Yrjö Hirn eller Werner Söderhjelm beviser mig deres Venskab. Jeg indfører paa mit Livs Vindings-side at have kendt Albert Edelfelt og at han nærrede Hengivenhed for mig. Men jeg kan ikke opregne Navne; saa mange Finner er der, hvem jeg skylder Taknemmelighed.

Man ønsker i Finland undertiden gode Raad af den Fremmede. Finnerne trænger ikke til Raad. Raad ægger i Reglen blot deres Stolthed, til hvem de rettes. Og ingen er stoltere end et helt Folk.

Det Moralske forstaaer sig altid af sig selv. Finland behøver ingen Aand fra Graven og ingen Røst fra Udlandet for at indse den Sandhed, at Enighed gør stærk og at sønderrivende Partikampe i Farens Stund er af det Onde.

Det Politiske er mindre selvfølgeligt. Den taktiske Sans for Øjeblikkets Fordring er en ren Forstandssag. Politisk gælder det om, uden Hensyn til personlig Forkærlighed at lægge Ledelsen i den Klogestes og aandeligt Stærkestes Hænder. Her turde ikke blot al Demagogi, men det i Finland saa udprægede Krav og Hang til gennemført demokratisk Styre være at udskyde og opsætte. Naar et Folk trues, er der noget, som er vigtigere end Brugen af Stemmeret; det er Anvendelsen af Statsmandskløg.

Den indre Vanskelighed, hvori De er stedt, er jo ikke enestaaende. I adskillige Lande som Bøhmen, Ungarn, Galizien er der et Sprogproblem at løse.

England løser det i Canada og Indien. Schweiz har løst det paa hele sit Omraade.

Ligesom enkelte Mennesker dyrker den Kunst at suge Gift af alle Planter, saaledes dyrker enkelte Folkeslag den at forvandle enhver Vanskelighed til en Ulykke. Hør ikke til dem!

Vi kan jo ikke længere være bekendt at løse Problemer med Magt og Vold.

Idealerne er nutildags faldne i Unaade; man gør gældende mod Sandheden, at man ikke kan sige den fulde Sandhed til en Syg, mod Friheden Taabeligheden af at skænke Ligeberettigelse til en Neger, mod Godheden, at en Hottentot opfatter enhver Godhed som Svaghed og lønner den blodigt. Det gaar ikke an, af saadanne Grunde at tabe Idealerne af Syne.

Der er en tropisk Væxt, som aldrig har kunnet fæste Rod her i Landet, det er Trældom.

Der er et Fugleskrig, en vild Musik, som skriger fra Deres Digt-

ning og klinger gennem Deres Handlinger, det er Kærlighed til Fædrelandet.

Der er en Genius, som har kysset denne kolde Jord og frugtbargjort den. Det er Frihedens vaarlyse Genius.

Svartale til Helsingfors' Studenter med deres Faner under aaben Himmel.

Finland og Danmark er Fortroppen og Bagtroppen i Kampen for Kulturen i Norden. Det er ærerigt at udgøre Fortrop og Bagtrop; men det er farligt. Naar Striden er hedest, er det altid deres Tropper, som staar i den værste Ild; af dem kræver man mest, og paa dem beror først og fremmest Kampens Udfald.

Finland og Danmark har meget tilfælles, de har begge en stolt Fortid og begge en usikker Fremtid, paa hvilken man ikke kan bygge noget som helst. Men er end Fremtiden usikker, skal vi alligevel ikke lade dette virke nedstemmende; thi den indeholder ogsaa de rigeste Muligheder. Det er paa Fremtiden, vi skal arbejde, og Fremtiden er Ungdommens. Jeg udraaber et Leve for Finlands Selvstændighed — og for Danmarks.
